

Velkommen

til Upernavik Museum, hvor naturhistorie og kulturhistorie er blevet forenet i én og samme udstilling. Naturhistorien er repræsenteret ved et udpluk af de dyr, som findes i området, og de tilhørende tekster skal videregive noget af den viden, som fangerne har om dyrene. Fangerne lever med disse dyr som de vigtigste fangst dyr, og fangerne har derfor en indgående viden om dyrenes adfærd og biologi. Vi har i denne udstilling taget udgangspunkt i netop fangerens syn og viden, og det er dermed ham, der fortæller historien.

Teksterne bliver i nogle tilfælde meget specifikke, eksempelvis når det gælder betegnelserne for sælernes forskellige alderstrin. Det er jo et udtryk for, at sælen ikke blot er en sæl, men et helt bestemt fangst dyr, der alt efter sin størrelse og alder kan bruges til noget helt bestemt.

Der hvor kulturhistorien for alvor viser sig i denne udstilling, er i de tilfælde hvor de nedlagte dyr skal fordeles mellem fangerne. Efter bestemte regler om deltagelse får hver fanger sin del af byttet. I udstillingen er det kun muligt at vise et idealiseret billede af fordeling – i praksis kan det foregå på mange andre måder alt efter antal personer, sted og omstændigheder, men princippet er for så vidt det samme.

Noget som ældre mennesker tit udtrykker savn over, er det, at man ikke længere kan få del i et stort fangst dyr der bugseres til land. Forhen har det nemlig været sådan at f.eks. klapmydser og remmesæler kunne fordeles til de folk i land, der ramte dyret med små sten.

Praksis omkring fangst deling er nu, stort set, helt forsvundet. Samfundet er nu et andet, og man kan se den teknologiske og samfundsøkonomiske udvikling som nogle af de væsentligste årsager til, at de gamle traditioner ikke længere benyttes. Overgangen fra naturalieøkonomi til pengeøkonomi og indførslen af joller og kuttere til erstatning for kajakken er netop nogle af disse årsager. At befolkningens vilje også har forandret sig, kan man se i disse år, hvor man eksempelvis ophæver énsprissystemet. Vi skal ikke deles om udgifter og indtægter mere – vi skal tænke på os selv og skidt så med hvordan bosættelsesmønstre og de kulturelle værdier bliver påvirket deraf.

Kilden til al den information der indgår i udstillingen er en tidligere fanger, der nu er pensioneret. Hans navn er **Johannes Jansen** og han blev født i 1930 på en nu nedlagt boplads mellem Tasiusaq og Nuussuaq. Johannes har levet som fanger på Kittorsaq og senere Kraulshavn (Nuussuaq). Senere hen er han flyttet til Upernavik, hvorfra han har sejlet meget som sømand. Johannes har velvilligt stillet sin viden til rådighed, og dette gør nu, at vi kan få et indblik i sager, som en fanger normalt ville give videre til sine sønner.

Udstillingen her drejer sig ikke om selve fangsten af dyrene – det er jo også en udstilling for sig, som man kan få et lille indblik i gennem bygningens øvrige udstillede genstande. Konebåde, kajaker og hundeslæde har i hele Thule kulturen været de absolut mest brugte transportmidler, og de er faktisk grunden til, at Thule kulturens inuit kunne sprede sig fra Alaska til Østgrønland.

Udstillingen her er lavet med stor hjælp fra forskellige mennesker i og uden for Upernavik. Museet vil derfor gerne have lov at takke følgende personer for præparering af skind: **Birgitte Heilmann** (Nuussuaq), **Sofie Thomassen** (Upernavik), **Mina Hansen** (Aappilattoq).

For informationer til tekster skal **Johannes Jansen** (Upernavik) have en stor tak.

For grafisk fremstilling og opsætning af udstilling takkes studerende ved Århus Universitet **Mai Fihl Worre**.

For økonomisk støtte takkes **Kulturfonden Danmark-Grønland**.